

Tihi glas u pustinji

Glazbena je baština opće Crkve blago neprocjenljive vrijednosti jer se ističe između ostalih izraza umjetnosti posebno time što sveto pjevanje, združeno s riječima, tvori potrebit i sastavni dio svečane liturgije. (*Sacrosanctum Concilium*, t. 112.).

Ti su reci poznati svima koji se imalo bave crkvenom glazbom i čitaju crkvene dokumente o glazbi. Njima počinje VI. glava *Liturgijske konstitucije* koja govori o glazbi. Koncilski oci nikada u povijesti nisu tako jasno i sadržajno izrekli nešto slično o sakralnoj glazbi kao na Drugom vatikanskom saboru. Ona se ističe između ostalih izraza umjetnosti time što se združuje s liturgijskom riječi i na taj način postaje sastavni dio svečane liturgije.

Tim dokumentom liturgijskoj glazbi dano je doista počasno mjesto ali samo utoliko, ukoliko se doista ističe, ukoliko se doista združuje s liturgijskom riječi, ukoliko doista svojim karakteristikama postaje nezaobilazni dio svečane liturgije. To nisu fraze, to je ozbiljan zahtjev i pretpostavka Koncila.

Crkveni dokumenti su jasni, ali, pitamo se, tko uopće drži do toga? Treba li nam danas uopće svečanost liturgije? U suvremenom dinamizmu i vrevi života može li se čovjek uopće sabrati kad je uz njega mobitel? Je li doista spreman doživjeti svečanost ili ga svaka pomisao na to nervira? Glede toga nameću se ozbiljni problemi. Kako u 21. stoljeću koncipirati svečanu liturgiju, glazbu da postane pravi liturgijski znak? Iz dana u dan gubi se upravo taj smisao za svečanost, a velika većina zadovoljna je bilo čime, samo da se nešto otpjeva, samo da nije tišina. Malo tko traži kvalitetu već se zadovoljavamo minimalizmom. Pomirimo li se, ubrzo će mnogi reći da je nemoguće bilo što učiniti, promijeniti. Pitamo se koju glazbenu baštinu za liturgiju stvara naše vrijeme, na čemu se ona temelji, kud ide, tko su joj promotori?

Nismo narod koji nema povijesti svoje crkvene-liturgijske glazbe. Dobro se osjećam kad se nađem na nekom međunarodnom sastanku pa spomenem da već četrdeset godina imamo Institut za crkvenu glazbu, da već preko sto godina imamo časopis za crkvenu glazbu *Sv. Cecilija*, da imamo Društvo crkvenih glazbenika itd, a mnogi i veći narodi toga nemaju. Zato svaka čast onim prethodnicima koji su bili dalekovidni i osnovali te institucije.

No, nije lako priznati da nam je, unatoč tim institucijama, stanje crkvene-liturgijske glazbe problematično i dekadentno. Svakim danom sve se više gubi smisao za lijepo i prikladno u liturgiji, za lijepo i prikladno u glazbi. Ukuse i manire nameću pojedinci koji jedva da su i čuli za Drugi vatikanski sabor, da postoje neki zahtjevi crkvenog učiteljstva o glazbi unutar svetog čina. Ne mislim pri tom samo na promotore takozvane *glazbe za mlade* već mislim i na mnoge zborovode koji lošim izborom skladbi za misu dosađuju vjernicima, umjesto da ih uzdižu i izgrađuju. Ma koga u današnje vrijeme može oduševiti pjesma *O Bože nisam vrijedan*, koja nema ni teološkog ni liturgijskog smisla.

U velikom smo pomanjkanju dobrih postkoncilskih misa, moteta i skladbi općenito. Ovaj časopis upravo želi potaknuti i svojim člancima izgrađivati glazbenu kulturu vjernikâ i podizati svijest i kreativnost za suvremenim skladbama, prikladnima današnjem načinu života. Ali, nažalost, to je još uvijek tihi glas u pustinji i premalo je onih koji ga čuju. Kako zainteresirati vjernike laike i kler za teme koje su od životne važnosti za istinsko liturgijsko slavlje, za svečano liturgijsko slavlje, za znakovito liturgijsko slavlje?

Teme i ovog broja časopisa zanimljive su i poučne. Do koga će doprijeti i kome će nešto značiti teško je reći. Možda će ostati mrtvo slovo na papiru. Bili bismo zadovoljni kad bi se barem neke stvari počele provoditi. Kad bi u zajednicama u kojima je moguće zaživjelo pjevanje časoslova s narodom. Smatrali bi to uspjehom našeg lista koji tome posvećuje svoje stranice. Bilo bi dobro da nam se jave čitatelji svojim komentarima, prijedlozima, kritikama. To bi doprinjelo stvaranju javnog mijenja, mijenjanju mnoge stvari i buđenju svijest da su kršćani odgovorni kakva im je liturgija i pjesma. Bez zdrave kritike nema napretka i toga se ne bi smjeli bojati ni oni na koru ni oni pri oltaru. Samo spremnost na dobronamjernu kritiku i njeno prihvaćanje moglo bi mijenjati naš mentalitet. Potrebna nam je velika izgradnja na tom planu, pa neka ovaj časopis bude pomoć u tome i neka služi kao putokaz u ostvarivanju svečane liturgije kakvu su željeli i imali pred očima crkveni oci na koncilu.

Miroslav Martinjak
miroslav.martinjak@zg.htnet.hr